

**ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА  
ГРУПАТА БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ  
КЪМ 31.12.2018 г.  
(неодитиран)**

**ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ**

Група Българска банка за развитие (Групата ББР) включва Българска банка за развитие АД и нейните дъщерни дружества – Национален гаранционен фонд ЕАД, Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД и Фонд за капиталови инвестиции (ФКИ), в които Банката е едноличен собственик на капитала.

**Българска банка за развитие АД**

Българска банка за развитие АД е търговска банка с пълен лиценз, основана през 1999 г. под името „Насърчителна банка” АД. През април 2008 г. Народното събрание на Р. България прие специален закон (Закон за Българската Банка за Развитие), по силата на който на банката се дава статут на банка провеждаща политики в подкрепа на МСП в страната. С цитираният закон се променя и името на банката на „Българска банка за развитие” АД. От основаването си до м. август 2017 г., принципал на Банката е Министерството на Финансите на РБ. На 04.08.2017 с изменение на Закона за ББР съгласно ДВ, бр. 63 от 2017 г. Банката преминава под контрола на министъра на икономиката на Р. България.

Мисията на Българска банка за развитие АД е да бъде основен инструмент и канал за провеждане на държавни политики в икономиката, в т.ч. в целеви сфери, региони, отрасли и социални групи. Банката взаимодейства интензивно с всички останали държавни структури с цел осигуряване на максимално въздействие на насочваните публични средства в подкрепа на развитието на икономиката. Банката няма за основна цел постигането на максимална печалба.

Освен улесняването на достъпа на МСП до банково финансиране, основни приоритети във функциониране на ББР е да подпомага всички усилия на правителството за ускоряване на икономическия растеж на страната, като предоставя своята експертиза и осъществява действия във всички области на неговата икономическа политика, като подпомага усвояването на средствата по структурните фондове на ЕС за България, подпомага експортния потенциал и др.

**Национален гаранционен фонд ЕАД**

Национален гаранционен фонд (НГФ) е дружество, учредено на 12.08.2008 г. въз основа на Закона за Българската банка за развитие. Целта на НГФ е да консолидира гаранционната продуктова линия на ББР АД и да осигурява гаранции на малки и средни предприятия чрез търговските мрежи на търговските банки. Прилагането на гаранционните схеми улеснява финансирането за МСП и намалява риска, поеман от търговските банки в страната, кредитиращи МСП.



### Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ ДЖОБС) е учредена от ББР на 23.12.2010 г. в изпълнение на решение на Министерския съвет номер 818 от 16.11.2010 г. Основна цел на МФИ ДЖОБС е да предоставя достъп до финансиране на микро и малки предприятия в т.ч. и стартиращи предприемачи, като по този начин намалява тяхната изолация от пазара на финансови услуги и им дава възможност да развият своя бизнес и да изградят добра кредитна история.

### Фонд за капиталови инвестиции АД

„Фондът за капиталови инвестиции“ АД е акционерно дружество, създадено на 04.10.2018 г. на основание чл.12-14 от Закона за Българска банка за развитие. Акционери в дружеството са Българска банка за развитие АД и Национален гаранционен фонд ЕАД. Фондът участва в капитала на малки и средни предприятия с цел повишаване на конкурентоспособността на предприятията, осигуряване на капитал за научноизследователска и развойна дейност, повишаване на производствения капацитет, финансиране преди набиране на капитал на регулиран пазар и усвояване на средства от фондове на Европейския съюз.

## **ВЪНШНА СРЕДА**

### **Макроикономическа обстановка**

През 2018 г. българската икономика отчете рекордно ниска безработица и намаляване на външната задлъжнялост. БВП на България отбелязва своеобразен рекорд - очакванията са до края на 2018 г. да достигне 105 млрд. лв., като за първи път в новата история на България надминава 100 млрд. лв. Ръстът на БВП през годината се запазва устойчив и изпреварващ спрямо еврозоната и средните стойности за ЕС - на ниво над 3% средно за първите три тримесечия. Основен двигател на ръста на БВП остава вътрешното потребление, а нивото и ръстът на средните доходи също бележат високи стойности. Съчетано с ръста на цените на енергоносителите на световните пазари и на цените на храните през първите три тримесечия на годината, това обуславя отчетената по-висока спрямо еврозоната инфлация, чийто ръст остава по-нисък от ръста на средните доходи

Според експресните оценки на НСИ, БВП на България през третото тримесечие на 2018 г. нараства с 3,1% спрямо 3.8% растеж за съответното тримесечие на 2017 г. Най-висок принос за ръста през тримесечието има бруто капиталообразуването и потреблението (изцяло по линия на крайното потребление), докато търговският баланс има отрицателен принос. Забавянето на икономиката през третото тримесечие се дължи на екзогенни фактори като влошената икономическа ситуация в Турция, въвеждането на мерки на протекционизъм в световната търговия, несигурността около преговорите за Брекзит, забавянето на икономиката в някои части на Европа и развиващите се пазари. Същевременно, икономиката доближава пълен потенциал и заетост, респективно резервите за екстензивен растеж се изчерпват.

Разгледано по сектори, основен принос за ръста на българската икономика през цялата година има икономическият сектор „Операции с недвижими имоти“ - 21,6%

увеличение спрямо съответното тримесечие на 2017 г. Ниските лихви по жилищни кредити и подобряващата се среда на пазара на труда, допринасят за рекордния растеж на операциите с недвижими имоти, като строителството се забави до 2,4% годишен растеж, индикирайки охлаждане на пазара на недвижими имоти през следващите няколко години. Секторът на услугите продължава да отбелязва висок ръст, затвърждавайки се като най-значимия сектор за икономиката на страната през последните години, с принос за 57,1% от БВП. Промислеността също регистрира ръст, както на произведената в сектора брутна добавена стойност (БДС), така и на продажбите, и също се явява един от секторите, които са с основен принос за икономическия растеж през годината. Аграрният сектор се представя по-слабо през 2018 г., след рекордно високия си ръст през 2017 година.

Поддържането на относително висок икономически ръст за втора поредна година допринесе за по-нататъшното подобряване на ситуацията на пазара на труда. Според данните на НСИ, нивото на безработица през третото тримесечие на 2018 г. е 5,0% (15-64 г.) и е с 0,8 процентни пункта(пп) по-малко спрямо съответното тримесечие на 2017 г., а коефициентът на заетост се повишава до 73,5% за населението на възраст 20-64 г. или с 0,5 пп на годишна база (72,5% за 15-64 г., +0,3 пп). Слабото повишение на коефициентът на заетост показва, че пикът при икономическата активност на населението е много близо до максимума си и икономиката започва да страда от липса на кадри. Това създава предизвикателства пред конкурентоспособността и предполага мерки за интензифициране на растежа. Средната работна заплата за страната през ноември 2018 г. е 1 135 лева и нейният годишен номинален ръст е 6,7%. Увеличението в общественния сектор е 8,5% спрямо съответния период за 2017 г., докато в частния сектор растежът е от 6,1%. С републиканския бюджет за 2018 г. се планира заплатите в общественния сектор да отбележат осезаем растеж през следващите 3 години. Факторите за повишаването на заплатите са развиващата се икономика и увеличаващата се конкуренция за квалифицирани кадри на трудовия пазар. Тези фактори ще продължат да подкрепят изпреварващ инфлацията ръст на работните заплати и особено заплащането на квалифицираните кадри през 2019-2020 г. С оглед на това, правителството предприема мерки като намаляване на държавната администрация и предложение към работодателите да отправят конкретни оферти за заетост на българи, които сега работят в чужбина, но на позиции с по-ниска от своята квалификация.

През 2018 година, дефицитът на търговското салдо се покачи до 6,7 млрд. лв. Нетният износ се е повишил с около 0,7%, като износа към ЕС се е увеличил с 10,1%. Причината за стагнацията на експорта е намалението към трети страни с 12,3%. Основни причини за голямото намаление към трети страни е икономическата ситуация в Турция, намалението на износа към Русия с над 50%, слабите продажби на горива и разнообразни готови продукти. Заедно с нарастването на потреблението, нараства и вносът, със 7,4%. Дефицитът на търговското салдо има отрицателен принос за растежа на икономиката.

През 2018 г. продължава процеса на намаление на външния дълг на страната. Спрямо 2017 година, частният брутен външен дълг намалява с 0,8% до 52,8% от БВП, докато публичният дълг намалява с 1,0% до 11,6% от БВП.



Привлечените преки чуждестранни инвестиции в България остават на ниски нива. Според предварителни данни на БНБ, ПЧИ за деветте месеца на 2018 г. са 842,2 млн. евро (1,6% от БВП), спрямо 1389,6 млн. евро (2,7% от БВП) към края на 2017 г. Очаква се ПЧИ да се увеличат към края на 2018 година.

Към края на 2018 г. Средногодишната инфлация за периода януари - декември 2018 г. спрямо периода януари - декември 2017 г. е 2.8%. Най-голямото увеличение за последните пет години, се дължи на поскъпването на горивата (с падането на цената на горивата в последните месеци от годината, инфлацията се намали с около 0,5%) и храните. Най-голямо е поскъпването в транспортния сектор - около 4,7% годишно увеличение. Очаква се инфлация от 3,0% през 2019г.

### **Банков сектор**

Изминалата 2018 г. е успешна година за банковия сектор в България, белязана с рекордни печалби, ръст и подобряване качеството на банковите портфейли, намаляване дела на лошите кредити, и продължаваща консолидация в сектора.

Банка ДСК ЕАД, подаде документи за придобиването на 99,74% акционерно участие в Societe Generale Експресбанк АД (SGEB). Новата банка ще бъде лидер по размер на активите заедно с Уникредит, освен това ще бъде лидер по размер на отпуснатите кредити и привлечените депозити. През м.януари 2018 г. ДСК официално придоби Societe Generale Експресбанк АД (SGEB). Очаква се процесът по интеграция да приключи през 2020 г.

Eurobank Ergasias S.A. ("Юробанк") обяви, че е приключила сделката, в която дъщерната ѝ "Юробанк България" ("Пощенска банка") е придобила банка "Пиреос България", дъщерна на Piraeus Bank S.A. ("Пиреос банк"). Така Пощенска банка ще има очакван пазарен дял от над 10% и ще бъде на трето място по размер на кредитния портфейл. Очаква се сделката да бъде одобрена и извършена през 2019 г.

През ноември активите на банковата система намалиха стойността си с 541 млн. лв., след като растяха с бързи темпове през предходните месеци. Стойността им към края на ноември е 103,7 млрд. лв. Печалбата след данъци на банковата система към края на ноември е 1 470 млрд. лв. и отбелязва увеличение от 382 млн. лв. на годишна база. Това е най-високата печалба на банковата система регистрирана в България за периода от началото на годината. Разходите за обезценка намаляват със 191 млн. лв., докато административните разходи се повишават с 92 млн. лв. Нетните приходи от лихви са с 53,1 млн. лв. повече спрямо 2017 г., а нетният доход от такси и комисионни се увеличава с 63,7 млн. лв. Имайки предвид отрицателните лихви по еурови кредити, както и повишаването на таксите в банковата система, банките отбелязват печалби както от кредитни, така и от депозитни сделки, което допринася за високата печалба.

Въпреки рекордно ниските депозитни лихви, през периода януари-ноември 2018 г. общото ниво на привлечените средства нарасна с 5,4 млрд. лв. до стойност от 89,1 млрд. лева. Динамиката на депозитите се дължи предимно на растежа при депозити от домакинства с 3,0 млрд. лв. и на тези от нефинансови предприятия с 1,0 млрд. лв. Увеличение има и при депозити от кредитните институции, други финансови предприятия и държавно управление.



Средният лихвен процент по депозити нов бизнес, договорен матуритет, в евро е на стойност от 0,03% при равнище от 0,08% за същия период на предходната година. Съответните лихви в лева са на равнище от 0,09% спрямо 0,24% за ноември 2017 година.

От началото на 2018 година се наблюдава нарастване както на кредитите за фирми, така и на потребителските кредити. Според данните на Банков надзор, увеличенията при кредити на граждани и домакинства са около 2,2 млрд. лв. Ръстът при кредитите за домакинства се дължи както на жилищните кредити с 1,3 млрд. лв., така и на потребителските 1,2 млрд. лв., докато тези към селскостопански производители намаляват с 0,3 млрд. лв. Кредитите към нефинансови предприятия се увеличават с 2,1 млрд. лв. от началото на годината.

През периода януари-ноември 2018 усреднените лихвени проценти за "кредити, нов бизнес" в лева отбелязаха намаление от 0,36% до 3,23%, докато тези в евро отбелязва намаление от 0,14% до 2,91%. Лихвите по левови кредити са по-високи от тези в евро от началото на годината.

### **ПРЕГЛЕД НА АКТИВИТЕ НА ГРУПАТА ББР**

Към 31.12.2018 г., размерът на активите на Групата ББР възлиза на 3 004 278 хил. лв., в сравнение с 2 458 601 хил. лв. в края на 2017 г. или ръст с 22,2 % за 2018 г.

Групата на ББР АД поддържа високи нива на ликвидност и капитализация. Групата ББР акцентира върху адекватното управление на основните категории риск, на които е изложена, а именно: кредитен, лихвен, пазарен и операционен. За целта Групата използва комплекс от методи и процедури за идентифициране, измерване и контрол на рисковите си експозиции.

Кредитната дейност на Групата на ББР се изразява, както в директно предоставяне на заемни средства, така и във финансиране посредством програми (продукти) за кредитиране на търговски банки, които с получените средства предоставят кредити на МСП и селскостопански производители, или т.нар. он-лендинг.

Към 31.12.2018 г. размерът на предоставените средства за индиректно кредитиране на бизнеса чрез посредничеството на търговски банки възлиза на 157 014 хил. лв., като обемът се запазва на нивото от края на 2017 г. ( 157 326 хил. лв.)

Към края на месец декември на текущата година брутният размер на корпоративния портфейл на Банката от директно предоставени кредити (без финансиране по Националната програма по енергийна ефективност) се увеличава номинално с 326 млн. лв. спрямо края на 2017 г., достигайки 1 114 951 хил. лв. или ръст от 41.2%. Размерът на одобрените, но неусвоени фирмени кредити към края на 2018 г. е 160 млн. лева.

По линия на стартиралата през 2015 г. Национална програма за енергийна ефективност (НПЕЕ) към края на м. декември 2018 г. общият размер на договореното финансиране по подписаните договори е 1 842 885 хил. лв. (за сравнение с края на 2017 г. – 1 667 156 хил. лв.). Усвоеният размер възлиза на 1 712 752 хил. лв., а балансовия дълг – 472 803 хил. лв. (към 31.12.2017 г. - 722 862 хил. лв.). Към края на месец декември 2018 г. по НПЕЕ са погасени общо 1 258 660 хил. лв. със средства от държавния бюджет, като

погасената сума е съставена от главница за 1 245 667 хил. лв. и изплатени лихви за 12 993 хил. лв.

Съотношението на brutните кредити към клиенти в просрочие над 90 дни към общия кредитен портфейл на банката (директно финансиране) намалява размера си спрямо края на 2017 год., като към 31.12.2018 г. делът им е 6.4% (към 31.12.2017 г.: 9,3%). ББР продължава политиката си на консервативно управление на риска като осигурява високо покритие с обезценка на кредитите с просрочие над 90 дни (към 31.12.2018 г.: 56%).

Към края на 2018 г., портфейлът от ценни книжа нараства значително спрямо края на 2017 г., в следствие на инвестиране на временно свободните средства в ценни книжки с различен матуритет с цел оптимално управление на ликвидността.

В края на месец декември 2018 г. Банката отчита значително нарастване на вземанията от банки с около 231 млн. лв. или близо 117 % ръст, като в края на месец декември пласираните средства на междубанков пазар са в размер на 429 547 хил. лв., в сравнение с края на 2017 г., когато вземанията от банки са в размер на 198 379 хил. лв.

Перото средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка отбелязва намаление с 33,5% спрямо края на годината и салдото възлиза на 297 622 хил. лв. (31.12.2017 г.: 447 648 хил. лв.), като временно свободни средства са инвестирани в дългови ценни книжа и на междубанковия пазар.

Национален гаранционен фонд ЕАД продължава да работи активно върху предоставянето на гаранции в полза на търговските банки, с които споделя риска по портфейли от кредити на микро, малки и средни предприятия от всички отрасли на икономиката.

Към края на 2018 г. НГФ предоставя нови гаранции по три схеми. Първата е за собствен риск с период за генериране на портфейли от 2017-2018 г. и се реализира на база споразумения с 10 търговски банки. Втората схема е съвместна с МЗХ и използва повторно ресурс по ПРСР 2007-2013 г. и гаранционна схема съвместно с Европейският инвестиционен фонд (ЕИФ) по програма COSME.

Към 31.12.2018г. общият гаранционен ангажимент на НГФ е в размер на 468 млн. лв. по кредити в размер на 1 140 млн. лв.

Гаранционна схема за собствен риск със срок за включване 2017-2018 е продължение на стартиралата в края на 2015 г. – НГФ 2015. Подписани са споразумения на обща стойност 328 млн. лв. с 10 търговски банки. Срокът за включване на кредити в гарантирания портфейл е от 01.04.2017 г. до 31.12.2018 г. По схемата НГФ гарантира до 50% от всеки кредит, включен в гарантирания портфейл, но не повече от 1 000 хил. лв. на ниво група свързани лица. Аналогично на гаранционната схема, стартирала през 2015 г. гаранционната схема е портфейлна, като банките включват автоматично кредитите в гарантирания портфейл. В края на 2018 г. одобреният размер на гаранциите, включени в портфейлите на банките-партньори е в размер на 276 млн. лв., а размерът на гарантирания дълг е 253 млн. лв. подкрепени са 2 582 бр. МСП.

По гаранционна схема за собствен риск със срок за включване 2015-2017. към 31.12.2018 г. одобреният размер на гаранциите по схемата е в размер на 176 млн. лв., като са подкрепени над 2 024 МСП. Издадени са гаранции за 258 млн. лв. по кредити за 581.5 млн. лв.

По гаранционна схема за собствен риск със срок за включване 2014-2015, към 31.12.2018 г. одобреният размер на гаранциите, включени в портфейлите на банките-партньори е в размер на 53,5 млн. лв., а размерът на гарантирания дълг по схемата е в размер на 20,3 млн. лв. По схемата НГФ гарантира до 50% от размера на отпусканите от страна на търговските банки нови кредити, но не повече от 500 хил. лв. По гаранционната схема са подписани споразумения с 13 търговски банки, като са издадени гаранции в размер на 87 млн. лв. по кредити в размер на 200 млн. лв. Подкрепените МСП са 770 бр. от които, половината са микро предприятия, 40% са малки и 10% средни предприятия.

По гаранционна схема за собствен риск със срок за включване 2009-2013 са издадени гаранции за сумата от 168 млн. лв. по кредити в размер на 391 млн. лв. По гаранционната схема са подписани споразумения с 11 търговски банки, като подкрепените МСП са над 2300. Към датата на настоящия доклад одобреният размер на гаранциите, включени в портфейлите на банките-партньори е в размер на 6 млн. лв., а размерът на гарантирания дълг е 3 млн. лв.

На база подписано Финансово споразумение с ИАРА от 2011 г. НГФ изпълнява гаранционна схема в сектор Рибарство. По програмата НГФ има подписани споразумения с 15 търговски банки. Срокът за включване на кредити в гаранционната схема приключи на 30.09.2015 г., като към тази дата издадените гаранции са в размер на 21 млн. лв. по кредити в размер на 30 млн. лв. към 25 бенефициента на програмата. С подкрепата на схемата бяха реализирани проекти в размер на 46 млн. лв. Към 31.12.2018г. действащият гаранционен портфейл е в размер на 3,945 хил. лв.

На база подписано Финансово споразумение с МЗХ от 2012 г. НГФ изпълнява гаранционна схема в подкрепа на бенефициенти по ПРСР 2007-2013. По гаранционната схема НГФ си партнира с 14 търговски банки. Издаването на гаранции стартира успешно в началото на 2013 г., като издадените гаранции са в размер на 186 млн. лв. по кредити в размер на 238 млн. лв. Подкрепени са 544 бенефициента по програмата за реализиране на проекти в размер на 375 млн. лв., като 84% от предприятията се класифицират като микро, 14 % са малки и 3% са средни предприятия. Размерът на гарантирания дълг по отчетна стойност към 31.12.2018 г. е 15 млн. лв.

Гаранционна схема с МЗХ 2016-2018 се реализира с ресурс от освободени средства по гаранционната схема по ПРСР 2007-2013 г. в размер на 50 млн. лв. По гаранционната схема са подписани споразумения с 17 търговски банки и МФИ Джобс, като част от групата на ББР предоставяща финансиране до 300 хил. лв. Към 31.12.2018 г. са гарантирани 180кредита с общ размер 121 млн. лв., а издадените гаранции са за сумата от 60 млн. лв. Размерът на гарантирания дълг по отчетна стойност към 31.12.2018 г. е 40 млн. лв.

По гаранционна схема на Гаранционен фонд микрокредитиране (ГФМК), НГФ администрира портфейл от кредити на търговски банки в размер на 1,6 млн. лв., като размерът на платените гаранции по програмата е 25 млн. лв.

През месец декември 2016 г. Европейският инвестиционен фонд (ЕИФ) и Националният гаранционен фонд (НГФ) подписаха споразумение, с което се осигуряват допълнителни 40 милиона евро финансиране за малките и средни предприятия в България по програма COSME на Европейската комисия. Средствата се осигуряват с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), който стои в основата на Инвестиционния план за Европа (План „Юнкер“). Към 31.12.2018 г. НГФ има подписани гаранционни споразумения с МФИ Джобс, Ти Би Ай Банк, ПИБ АД, БАКБ и Пощенска банка с общ максимален размер на гарантирания портфейл 43,338 хил. лв. Към 31.12.2018 г. реализираният обем гаранции е в размер на 8,274 хил.лв. Текущият гарантиран дълг към 31.12.2018 г. 4,954 хил. лв. Подкрепените МСП са 95 бр.

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ ДЖОБС) продължава да предоставя достъп до финансиране на микро и малки предприятия, в т.ч. и стартиращи предприемачи, като по този начин намалява тяхната „изключеност“ от пазара на финансови услуги и им дава възможност да развият своя бизнес и да изградят добра кредитна история.

През четвъртото тримесечие на 2018 г. дружеството е разгледало 8 искания за финансиране, от които е одобрило 3 на стойност 348 хил. лв. През същия период е сключен 1 договор за кредит, като е предоставено финансиране на крайни клиенти в размер на 383 хил. лв. Към 31.12.2018 г. активният кредитен и лизингов портфейл на МФИ Джобс е в размер на 15 530 хил. лв., представен по амортизиран дълг преди обезценка и се състои от 350 кредитни и лизингови сделки. Също така дружеството има вземания и от 12 Сдружения с нестопанска цел на стойност 466 хил. лв. преди обезценка.

От момента на стартиране на дейността си до края на четвъртото тримесечие на 2018 г., дружеството е предоставило финансиране на целевите си групи в общ размер на 31 781 хил. лв. по 621 бр. кредитни и лизингови сделки. Също така с договори за цесия са прехвърлени 58 договора за кредит на стойност 3 179 хил. лв. от ББР АД, както и 61 бр. договори за лизинг на стойност 539 хил. лв. от сдружения с нестопанска цел.

МФИ Джобс ползва външно финансиране под формата на револвираща кредитна линия от ББР АД като целеви заеман ресурс за последващо финансиране (он-лендинг) чрез кредитиране или отдаването на активи при условията на финансов лизинг на крайни бенефициенти, микро, малки и средни предприятия по смисъла на закона за малките и средните предприятия, при предварително определени от Банката параметри на подделките с договорен размер 25 000 хил. лв. и договор за кредит по програма на ББР АД за индиректно микрофинансиране с подкрепата на Европейския инвестиционен фонд и Европейския механизъм за микрофинансиране „Прогрес“ на Европейския съюз, с договорен размер 1 875 хил. евро.





## **ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ГРУПАТА ББР**

Към 31.12.2018 г., размерът на пасивите на Групата възлиза на 2 202 177 хил. лв., в сравнение с 1 683 777 хил. лв. в края на 2017 г., което представлява ръст от 30,8 %.

Към 31.12.2018 г. с най-голям дял в пасивите на Групата са депозитите от клиенти, различни от кредитни институции с дял от 53,2%, като размерът им се увеличават до 1 171 706 хил. лв. за 2018 г. спрямо края на 2017 г. (659 847 хил. лв. ). Основна част от тях са формирани от средства, свързани с проекти от национална значимост.

Привлечените средства от международни финансови институции в края на 2018 г. са с дял 41,1% (51,7% към края на 2017 г.), като стойността им възлиза на 904 782 хил. лв. (31.12.2017: 869 822 хил. лв.). Нарасналият обем на привлечените средства от международни финансови институции в пасива на Групата се обуславя от усвоени средства по договорени споразумения с различни международни институции през 2018 г. за финансиране дейността на Банката.

Депозити от кредитни институции запазват относително нисък дял в структурата на пасива на Групата на ББР като размерът на привлечените депозити от банки в края на 2018 г. е 5 759 хил. лв. (в сравнение с края на 2017 г.: 33 909 хил. лв.).

## **ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВАЖНИ СЪБИТИЯ, НАСТЪПИЛИ ПРЕЗ 2018 Г.**

На 06.03.2018 г. бе направена промяна в състава на Управителния съвет на Банката като Илия Василев Кирчев е освободен като член на Управителния Съвет на Българска Банка за Развитие АД.

Във връзка с въвеждане и влизане в действие от 01.01.2018 г. на МСФО 9 Банката успешно приключи процесът по подготовка за въвеждане на Стандарта и адаптиране на системите на ББР по класификация на финансовите активи и пасиви. В началото на годината Банката напълно имплементира стандарта, като прилага и калкулира обезценки и провизии на индивидуална и портфейлна основа, съгласно приложимите нормативни изисквания.

На проведеното Общо събрание на акционерите на ББР през месец юни бяха приети одитираните финансови отчети на институцията за 2017 г., заверени от "Ърнст и Янг Оudit" ООД, съвместно със „Захаринова и партньори“ ООД. Българска банка за развитие отчете 20 145 млн. лв. печалба за 2017 г. Общото събрание на акционерите взе решение да се направят отчисления за фонд „Резервен“ в размер на 10 на сто, а остатъкът от печалбата за 2017г. да се отнесе в статия „Допълнителни резерви“. Така се затвърждава практиката да се инвестира в укрепването на потенциала на Банката предварително, а не в резултат на неотложна необходимост.

В началото на месец юли бе подписано Рамково споразумение за 1,5 милиарда евро с Китайската банка за развитие (КБР). Споразумението поставя насоки за бъдещото сътрудничество между ББР и КБР. То предвижда договаряне на финансиране за следващите 5 години по инициативата „Един пояс, един път“. Това е най-големият проект от финансовата инициатива на Китайската банка за развитие в рамките на Междубанковата асоциация на Китай и страните от Централна и Източна Европа. Китай

ще предостави 2 млрд. евро на държавите от Централна и Източна Европа, членуващи във формата "16+1", като близо 75% от тези средства са предвидени за България. Споразумението между двете финансови институции е част от официалната програма на Седмата годишна среща на правителствените ръководители от Китай и страните от ЦИЕ. Тези средства ще се използват за двустранни заеми от КБР към ББР, съвместно кредитиране, проектно финансиране, сътрудничество по фондове за дялово финансиране, синдикирани заеми, проекти от взаимен интерес и други проекти, договорени впоследствие между ББР и КБР.

През третото тримесечие Българската банка за развитие инвестира 50 млн. евро в третата по ред облигационна емисия на Българския енергиен холдинг (БЕХ). Емисията е с общ размер 550 млн. евро и матуритет от седем години. С инвестицията си Българската банка за развитие подкрепя иницираните от БЕХ секторни реформи и цели постигането на по-висока финансова устойчивост на дружеството. Чрез текущата покупка на облигации ББР продължава да реализира стратегията си за подпомагане на българската икономика, включително в частта енергийна инфраструктура и сигурност, повишаване на ресурсната ефективност и либерализирането на енергийния пазар.

Българската банка за развитие и Търговска банка Д АД сключиха първия договор за он-лендинг финансиране в рамките на Плана за инвестиции за Европа през трето тримесечие. Според споразумението ББР ще предостави на Д Банк 15 млн. евро за финансиране на българския бизнес, като поема и до 100% гаранционен ангажимент към банката-партньор. Програмата е насочена към микро, малки, средни и междинни предприятия с персонал до 3 000 души, а поне 70% от финансирането ще бъде насочено към МСП сектора. Компаниите могат да кандидатстват за инвестиционно, проектно и свързаното с тях оборотно финансиране от 3 до 24 млн. лв., като няма да се допуска рефинансиране на вече действащи кредити. Предвидена е и възможност за отпускане на кредитиране по инициативата на Европейската инвестиционна банка „Младежка заетост“ при облекчени условия. Лихвеният процент е до 6M EURIBOR+ надбавка от 2 до 4%. Максималният краен срок за погасяване на кредитите е до 2032 г. Средствата по програмата са осигурени от Българската банка за развитие и Европейската инвестиционна банка и са част от Инвестиционния план за Европа – един от приоритетите на председателя на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер. Фокусът му е насърчаване на инвестициите с цел да бъдат създавани работни места и растеж чрез по-интелигентно използване на новите и съществуващите финансови ресурси, чрез премахване на пречките пред инвестициите и осигуряване на видимост и техническа помощ за проектите.

През месец септември на проведено редовно заседание на Общо събрание на акционерите на ББР одиторските предприятия "Ърнст и Янг Одит" ООД и „Захаринова Нексия“ ООД (с предишно наименование „Захаринова и партньори“ ООД) бяха избрани да извършат независим финансов одит на Групата на ББР на финансовата 2018 г.

В края на третото тримесечие ББР регистрира Фонд за капиталови инвестиции в изпълнение на мисията си за подкрепа на българския бизнес и стратегията си за периода 2017 - 2020. Дружеството е с капитал 65 млн. лв. и ще участва в капитала на малки, средни и стартиращи предприятия с цел повишаване конкурентоспособността на

бизнеса, осигуряване на капитал за научноизследователска и развойна дейност, увеличаване на производствения капацитет, финансиране преди набиране на капитал на регулиран пазар и усвояване на средства от фондове на Европейския съюз. Фондът ще може да инвестира в едно предприятие до 10 процента от собствения си капитал или 6,5 млн. лв., като придобива максимум 34 на сто от капитала на търговското дружество. Приоритетно ще се финансират малки и средни фирми във фаза на растеж, стартиращи предприемачи, социални предприятия, иновации. Фондът ще предоставя също консултантски услуги относно капиталовата структура на малките и средните предприятия и възможностите за инвестиции.

През месец октомври Българската банка за развитие подкрепи един от големите телекомуникационни оператори в България с инвестиционен заем в размер на 25 млн. евро., предназначен за подобряване на дигиталната среда и нуждата от по-модерна и устойчива мрежова инфраструктура на България. Инвестициите в инфраструктурни проекти от национално значение са сред приоритетите на ББР в изпълнение на стратегията ѝ за икономическо развитие на страната. Конкретните политики в тази област са отговор на потребностите от модернизирание и развитие на дигиталната инфраструктура с цел разгръщане потенциала на институциите и бизнеса у нас и в региона. ББР планира да продължи и разшири усилията си за подкрепа на ключови инфраструктурни проекти в тази и други области. В този контекст банката подготвя в партньорство с голяма телекомуникационна кампания за развитието на IT образователната инфраструктура в страната.

В края на 2018 г. ББР сключи с БАКБ първото споразумение по Програма COSME+ за подкрепа на малкия и средния бизнес и стартира отпускането на кредити за МСП с преференциални условия в размер на 10 000 000 евро. Програма COSME+ се осъществява с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции за индиректно финансиране на малките и средните предприятия с гаранционно улеснение и контра-гаранция. Целта на програмата е да осигури лесен достъп до финансиране за МСП през различните етапи на техния жизнен цикъл: създаване, разширяване или трансфер на дейността. Благодарение на Програма COSME + гаранционното покритие вече е до 60% от размера на кредита. По този начин се намаляват изискванията за предоставяне на обезпечение от страна на бизнеса и се улесняват възможностите за финансиране. С гарантирания по програма COSME+ ресурс, предоставен от ББР, БАКБ ще отпуска инвестиционни и оборотни кредити, и банкови гаранции. Максималният размер на отпусканите кредити ще е до 150 000 евро, а срокът за погасяване ще е от 12 до 120 месеца. Програма COSME + предвижда облекчени изисквания за обезпеченост на кредитите от страна на банката, приоритетно разглеждане на проекти на стартиращи предприятия, както и допълнителни стимули за предприемачите. Тези условия са истински инструмент за насърчаване на предприемачеството, включително и на застрашени от социална изолация и търсещи своята интеграция в обществото хора, чрез реализирането на „Проекти със социално въздействие“. Реализирането на тази програма стана възможно с подписването на ново споразумение за издаване на контра-гаранция в полза на ББР от Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) по програма COSME в подкрепа на малкия и средния бизнес у нас. Целта е да се улесни достъпът до дългосрочно и нисколихвено финансиране на фирмите в страната, като едновременно с



това се облекчат и изискванията за обезпечение по кредитите. Програма COSME надгражда Програмата за предприемачество и иновации (EIP), създадена през периода 2007-2013 г. Общият ѝ бюджет е 2.3 млрд. евро за периода 2014-2020 г. В обхвата ѝ са четири области на подпомагане – подобряване достъпа до финансиране за МСП под формата на капиталови и дългови инструменти; подобряване достъпа до пазарите за МСП в световен мащаб; подобряване на рамковите условия за конкурентоспособност на предприятията и насърчаване на предприемачеството.

От месец февруари 2018 г. изпълнителен директор и член на Съвета на директорите на МФИ „ДЖОБС“ и НГФ е Ангел Джалъзов, който има над 15 години опит в сферата на международното инвестиционно банкиране, управлението на активи, капиталовите пазари, проектното финансиране, инвестиционните продукти, супервизията и управлението на финансовите инструменти. Заемал е последователно длъжностите на инвестиционен мениджър в TBD Fund, директор правен отдел в JD&MG, изпълнителен директор и председател на Съвета на директорите в управляващото дружество KD Investments и инвестиционното дружество KD Pelikan, изпълнителен директор на Capital Dynamics-Bulgaria и Euro-Phoenix Financial Advisors и зам.-председател на КФН.

През 2018 г. Националният гаранционен фонд (НГФ) отбеляза 10 години от създаването си като част от Групата на Българската банка за развитие. НГФ е естествен финансов посредник за гаранционните инструменти на ЕС в подкрепа на малкия и средния бизнес. Чрез успешното си партньорство с Европейския инвестиционен фонд по програма COSME, НГФ осигури допълнително 40 млн. евро за финансиране на предприятията в България. От създаването на НГФ досега са подпомогнати над 8 000 български фирми, в които работят над 120 000 души – най-вече в секторите търговия, селско стопанство и преработваща промишленост. Почти хиляда от подпомогнатите фирми са стартиращи. За този период фондът е реализирал 9 гаранционни програми в партньорство с 18 търговски банки. Стойността на гарантираните заеми е над 2 млрд. лева.

Дъщерна компания на ББР Микрофинансиращата институция „ДЖОБС“ от стартирането на своята дейност досега е предоставило финансиране в размер на 32,2 млн. лева на около 650 микро- и малки предприятия.

Новите инвестиционни продукти, предназначени за микропредприятията и стартиращите фирми, са част от работата на дъщерните дружества на Българската банка за развитие през 2018 г. Групата на ББР продължи да подкрепя иновациите и внедряването на високи технологии в индустрията в съответствие с дългосрочната си стратегия да подпомага развитието на българската икономика.



.....  
**Румел Митров**  
Изпълнителен директор



.....  
**Николай Димитров**  
Изпълнителен директор



**БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД**  
**КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ**  
 към 31 Декември 2018 година

В хиляди лева

	Към 31.12.2018	Към 31.12.2017
<b>Активи</b>		
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	297 622	447 648
Вземания от банки	429 982	198 910
Предоставени кредити и иваси на клиенти	1 062 096	709 111
Вземания от Републиканския Бюджет	471 999	737 516
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	651 260	291 867
Активи държани за продажба	10 519	10 100
Текущи дългични вземания	-	1 596
Нетна инвестиция във финансов лизинг	932	1 035
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	10 258	594
Други активи	730	1 390
Активи, придобити от обезпечения	26 089	15 875
Инвестиционни имоти	7 649	7 702
Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи	32 884	32 999
Активи по отсрочени данъци	2 258	2 258
<b>Общо активи</b>	<b>3 004 278</b>	<b>2 458 601</b>
<b>Пасиви</b>		
Депозити от кредитни институции	5 759	33 909
Текущи дългични задължения	1 732	98
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	1 171 706	659 847
Провизии	5 823	5 856
Други пасиви	1 978	2 839
Привлечени средства от международни институции	904 782	869 822
Други привлечени средства	110 397	111 406
<b>Общо пасиви</b>	<b>2 202 177</b>	<b>1 683 777</b>
<b>Собствен капитал</b>		
Акционерен капитал	601 774	601 774
Неразпределена печалба	39 556	21 995
Преоценъчен резерв по финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	9 718	11 003
Резерви	151 053	140 052
<b>Общо собствен капитал</b>	<b>802 101</b>	<b>774 824</b>
<b>Общо пасиви и собствен капитал</b>	<b>3 004 278</b>	<b>2 458 601</b>

Румен Митров  
 Изпълнителен директор

Иван Личев  
 Главен счетоводител (съставител)



Николай Димитров  
 Изпълнителен директор

**БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД**  
**КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА И ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД**  
**ЗА ПЕРИОДА, ПРИКЛЮЧВАЩ НА 31 декември 2018**

	Към 31.12.2018	Към 31.12.2017
Приходи от лихви	67 577	63 278
Разходи за лихви	(9 291)	(5 612)
<b>Нетен лихвен доход</b>	<b>58 286</b>	<b>57 666</b>
Приходи от такси и комисионни	4 776	4 910
Разходи за такси и комисионни	(65)	(68)
<b>Нетен доход от такси и комисионни</b>	<b>4 711</b>	<b>4 842</b>
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	380	409
Нетна печалба/(загуба) от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	753	188
Други приходи от дейността	2 106	1 212
Други разходи за дейността	(1 365)	(821)
<b>Оперативен доход, преди обезценки</b>	<b>64 871</b>	<b>63 496</b>
Разходи за персонала	(12 581)	(11 479)
Общи и административни разходи	(11 165)	(5 797)
Разходи за амортизации	(1 174)	(1 123)
Приходи/(разходи) от/за реинтегрирани обезценки и провизии	4 123	(22 095)
<b>Печалба преди данъци</b>	<b>44 074</b>	<b>23 002</b>
Разход за данък върху печалбата	(4 507)	(2 322)
<b>Нетна печалба за периода</b>	<b>39 567</b>	<b>20 680</b>
<b>Друг всеобхватен доход:</b>		
<i>Статии, които не се прекласифицират в печалбата или загубата:</i>		
Актьорски (загуби)/печалби по планове с дефинирани приходи, нетно от данъци	-	(63)
<i>Статии, които впоследствие се прекласифицират в печалбата или загубата:</i>		
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение за продажба, нетно от данъци	(1 285)	4 469
<b>Общо друг всеобхватен доход за периода</b>	<b>(1 285)</b>	<b>4 406</b>
<b>ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ПЕРИОДА</b>	<b>38 282</b>	<b>25 086</b>

Румен Минтров  
 Изпълнителен директор

Иван Личев  
 Главен счетоводител (съставител)



Николай Димитров  
 Изпълнителен директор

**БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД**  
**КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕННИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ**  
**ЗА ПЕРИОДА, ПРИКЛЮЧАВАЩА 31 декември 2018**

В хиляди лева	Акционерен капитал	Законови резерви	Допълнителни резерви	Резерв по финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг несобхвтен доход	Периодична печалба	Общо
<b>Към 1 януари 2017</b>	<b>601 774</b>	<b>66 159</b>	<b>48 743</b>	<b>6 534</b>	<b>45 842</b>	<b>769 052</b>
Печалба	-	-	-	0	20 680	20 680
Друг несобхвтен доход	-	-	(63)	4 469	-	4 406
<b>Общо несобхвтен доход за периода</b>	-	-	(63)	4 469	20 680	25 086
Сделки с акционери, отчетени в собствения капитал	-	-	-	-	-	-
Дивиденди към акционери	0	0	0	0	(19 314)	(19 314)
Трансфер между резерви въз основа на решение на акционерите	-	5 830	19 383	-	(25 213)	-
Общо сделки с акционери	-	5 830	19 383	-	(44 527)	(19 314)
<b>Към 31 декември 2017</b>	<b>601 774</b>	<b>71 989</b>	<b>68 063</b>	<b>11 003</b>	<b>21 995</b>	<b>774 824</b>
Печалба	-	-	-	-	39 567	39 567
Други изменения	-	-	1 223	-	(12 228)	(11 005)
Друг несобхвтен доход	-	-	-	(1 285)	-	(1 285)
<b>Общо несобхвтен доход за периода</b>	-	-	1 223	(1 285)	27 339	27 277
<b>Сделки с акционери, отчетени в собствения капитал</b>	-	-	-	-	-	-
Дивиденди към акционери	-	1 684	8 094	-	(9 778)	-
Трансфер между резерви въз основа на решение на акционерите	-	1 684	8 094	-	(9 778)	-
Общо сделки с акционери	-	3 368	16 188	-	(19 556)	-
<b>Към 31 декември 2018</b>	<b>601 774</b>	<b>73 673</b>	<b>77 380</b>	<b>9 718</b>	<b>39 556</b>	<b>802 101</b>

Румен Митров  
Пазителен директор

Иван Личев  
Главен счетоводител (съставител)



Николай Димитров  
Пазителен директор

**БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД**  
**КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ**  
**ЗА ПЕРИОДА, ПРИКЛЮЧВАЩ НА 31 декември 2018**

	Към 31.12.2018	Към 31.12.2017
<i>В милиони лева</i>		
<b>Парични потоци от оперативна дейност</b>		
Печалба за годината	39 567	20 680
Корекции за:		
Приходи от дивиденди	(17)	(78)
Разходи за обезценки на кредити	5 410	23 850
Разходи за провизии по гаранции	732	(1 917)
Загуби от обезценки и продажба на други вземания	0	194
Печалба от продажба на имоти придобити от обезпечения	(437)	(196)
Загуби от обезценки на финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	(2 019)	0
Загуби от переоценка на инвестиционни имоти	0	0
Загуби от обезценки и продажба на други активи	0	0
Печалби от переоценка на финансови инструменти държани за търгуване	0	0
Нетна печалба от переоценка на валутни активи и пасиви	(7)	10
Разходи за амортизации	1 174	1 123
Балансова стойност на отписани активи	1	32
Разход за данък печалба	4 507	2 322
	<b>48 911</b>	<b>46 020</b>
<b>Изменение на:</b>		
Вземания от банки	(75 729)	34 427
Кредити и вземания	(278 492)	(2 396)
Предоставени кредити на Републиканския бюджет	265 517	(313 046)
Нетна инвестиция във финансов лизинг	103	(317)
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	(356 072)	31 734
Активи държани за продажба	5 356	(5 430)
Други активи	(13 296)	(969)
Депозити от кредитни институции	(28 150)	(9 828)
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	511 859	82 714
Други привлечени средства	-	0
Други пасиви	(4 971)	1 440
<b>Паричен поток от оперативна дейност</b>	<b>75 036</b>	<b>(135 651)</b>
<b>Получени дивиденди</b>	<b>17</b>	<b>78</b>
<b>Платени данъци</b>	<b>(2 899)</b>	<b>(5 908)</b>
<b>Нетен паричен поток от оперативна дейност</b>	<b>72 134</b>	<b>(141 481)</b>
<b>Паричен поток от инвестиционна дейност</b>		
Парични плащания за придобиване на материални/нематериални активи	(1 061)	(349)
Парични постъпления от продажба на материални/нематериални активи	54	7
Постъпления от продажба на активи придобити от обезпечения		796
Постъпления от инвестиционни имоти		480
Покупка на ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	(10 256)	-
Пазеж на ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	592	791
<b>Нетен паричен поток от инвестиционна дейност</b>	<b>(10 671)</b>	<b>1 725</b>
<b>Паричен поток от финансова дейност</b>		
Платени дивиденди на собствениците на капитала	-	(19 313)
Платени суми по издадени облигационни заеми	-	-
Платени суми по други привлечени средства	(1 025)	(2 136)
Получени суми по други привлечени средства	16	679
Получени суми по привлечени средства от международни институции	156 254	556 939
Платени суми по привлечени средства от международни институции	(121 294)	(67 837)
<b>Нетен паричен поток от финансова дейност</b>	<b>33 951</b>	<b>468 332</b>
<b>Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти</b>	<b>95 434</b>	<b>328 576</b>
<b>Парични средства и парични еквиваленти в началото на периода</b>	<b>522 300</b>	<b>193 724</b>
<b>Парични средства и парични еквиваленти в края на периода</b>	<b>617 734</b>	<b>522 300</b>

**Оперативни парични потоци, свързани с лихви**

	2018	2017
Постъпления от лихви	59 726	54 420
Платени лихви	(7 878)	(5 290)

Румен Митров  
*Изпълнителен директор*

Иван Личев  
*Главен счетоводител (составител)*



Павел Димитров  
*Изпълнителен директор*